KESANGGUPAN UNTUK MEMBAYAR DALAM KALANGAN PELANCONG DOMESTIK DI DESTINASI PELANCONGAN KUNDASANG-RANAU, SABAH

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NABILA FARYSHA BINTI DERING

FAKULTI SAINS SOSIAL DAN KEMANUSIAAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
2023

KESANGGUPAN UNTUK MEMBAYAR DALAM KALANGAN PELANCONG DOMESTIK DI DESTINASI PELANCONGAN KUNDASANG-RANAU, SABAH

NABILA FARYSHA BINTI DERING

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

TESIS INI DISERAHKAN UNTUK MEMENUHI KEPERLUAN PENGIJAZAHAN IJAZAH SARJANA SASTERA

FAKULTI SAINS SOSIAL DAN KEMANUSIAAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

2023

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS

JUDUL : **KESANGGUPAN UNTUK MEMBAYAR DALAM KALANGAN PELANCONG DOMESTIK DI DESTINASI PELANCONGAN KUNDASANG-RANAU, SABAH**

IJAZAH : **SARJANA SASTERA**

BIDANG : **GEOGRAFI**

Saya **NABILA FARYSHA BINTI DERING**, sesi **2020-2023**, mengaku membenarkan tesis Sarjana ini disimpan di Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut :

1. Tesis ini adalah hak milik Universiti Malaysia Sabah
2. Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institusi pengajian tinggi.
4. Sila tandakan (/):

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

[ ]	**SULIT**	(Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub di dalam AKTA RAHSIA 1972)
[ ]	**TERHAD**	(Mengandungi maklumat TERHAD yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan dijalankan)
[/]	**TIDAK TERHAD**	

Disahkan Oleh,

_____________________ _____________________

NABILA FARYSHA BINTI DERING
MA2011009T

(Tandatangan Pustakawan)

____

Tarikh : 28 Februari 2023

(Dr. Mohamad Pirdaus bin Yusoh)
Penyelia Utama

PENGAKUAN

Karya ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan, ringkasan dan rujukan setiap satunya telah saya jelaskan sumbernya.

31 Oktober 2022

Nabila Farysha binti Dering
MA2011009T

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENGESAHAN

NAMA	:	**NABILA FARYSHA BINTI DERING**
NO MATRIK	:	**MA2011009T**
TAJUK	:	**KESANGGUPAN UNTUK MEMBAYAR DALAM KALANGAN PELANCONG DOMESTIK DI DESTINASI PELANCONGAN KUNDASANG-RANAU, SABAH**
IJAZAH	:	**SARJANA SASTERA**
BIDANG	:	**GEOGRAFI**
TARIKH VIVA	:	**31 OKTOBER 2022**

DISAHKAN OLEH ;

Tandatangan

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

1. PENYELIA UTAMA
Dr. Mohamad Pirdaus bin Yusoh ____________________

2. PENYELIA BERSAMA
Allahyarham Prof. Madya Dr. Jabil bin Mapjabil ____________________

PENGHARGAAN

Assalamualaikum w.b.t,

Syukur Alhamdulillah bersyukur ke hadrat ilahi dengan izin dan berkat-Nya, saya dapat menyiapkan tesis saya yang bertajuk 'Kesanggupan Untuk Membayar Dalam Kalangan Pelancong Domestik Di Destinasi Pelancongan Kundasang-Ranau, Sabah' dalam tempoh masa yang telah ditetapkan. Pertama sekali, saya ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada allahyarham Profesor Madya Dr. Jabil bin Mapjabil kerana yang juga banyak membantu terutama dalam proses awal menyiapkan tesis ini. Segala bimbingan, dorongan dan tunjuk ajar yang diberikan oleh beliau dalam proses saya menyiapkan tesis ini adalah amat saya hargai. Tidak lupa juga kepada Dr. Mohamad Pirdaus bin Yusoh yang juga telah banyak membantu dalam menyiapkan tesis ini terutamanya dalam proses akhir penyiapan tesis sehingga ke peringkat *viva voce*. Segala bimbingan dan tunjuk ajar yang diberikan oleh beliau amat saya hargai. Semoga Tuhan memberkati segala jasa baik dan dedikasi yang beliau berikan. Sekalung penghargaan turut ditujukan kepada pengurusan Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan (FSSK) dan semua pensyarah program Geografi.

Ucapan terima kasih ini saya tujukan kepada ahli keluarga saya yang banyak memberikan sokongan dan dorongan semasa saya menyiapkan kajian ini terutamanya ibu saya Sittiaesa binti Abdulaji. Jutaan terima kasih juga saya ucapkan kepada para pelancong yang terlibat menjadi responden dan informan kajian ini. Tidak dilupakan juga ucapan terima kasih ini ditujukan kepada rakan-rakan saya yang banyak memberi tunjuk ajar, berkongsi ilmu, segala bentuk bantuan dan maklumat yang saya perlukan semasa menjalankan kajian ini terutamanya sahabat seperjuangan JARET PASCA sesi 2020/2021. Akhir sekali, jutaan terima kasih kepada semua yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam menjayakan kajian ini.

Nabila Farysha binti Dering
31 Oktober 2022

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

ABSTRAK

Salah satu konsep yang dikaitkan dengan pelancongan adalah kesanggupan untuk membayar *(willingness to pay-WTP).* Kajian ini memfokuskan berkaitan dengan kesanggupan untuk membayar di destinasi pelancongan Kundasang-Ranau, Sabah. Terdapat empat objektif kajian di dalam kajian ini iaitu (i) mengenal pasti kategori dan kriteria bayaran yuran yang dikenakan kepada pelancong; (ii) meneliti jumlah bayaran yuran dan kaitannya dengan kesanggupan pelancong untuk membayar (WTP); (iii) meninjau perkaitan tahap kepuasan responden terhadap kadar bayaran yuran dengan profil demografik terpilih (jantina, umur, pendidikan dan jumlah pendapatan) dan (iv) mengkaji perkaitan kesanggupan untuk membayar (WTP) dengan ruang keliaran serta faktor yang mempengaruhinya. Kajian ini menggunakan kaedah kajian *mixed method* dengan pendekatan tinjauan dan kajian kes sebagai pengumpulan data. Seramai 292 orang responden yang merupakan pelancong domestik yang berkunjung ke destinasi pelancongan Kundasang-Ranau telah menjawab soal selidik di dalam kajian ini manakala 9 orang pelancong domestik lagi dijadikan sebagai informan. Data yang diperoleh kemudiannya dianalisis menggunakan analisis kekerapan, analisis t-test, analisis anova dan analisis perwakilan bulatan dengan menggunakan perisian SPSS dan ArcMap. Hasil kajian menunjukkan terdapat tiga kategori bayaran yuran yang dikenakan di destinasi pelancongan Kundasang-Ranau iaitu yuran masuk, yuran perkhidmatan dan yuran aktiviti. Berdasarkan jumlah bayaran yuran yang dikenakan, 52.1% responden menyatakan bahawa mereka sanggup untuk membayar. Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa 62.0% pelancong berpuas hati dengan kadar yuran yang telah ditetapkan oleh pengusaha pelancongan. Terdapat perbezaan yang signifikan bagi kesemua analisis perkaitan tahap kepuasan responden dengan profil demografik terpilih. Ruang keliaran pelancong domestik di destinasi pelancongan Kundasang-Ranau terbahagi kepada tiga iaitu ditetapkan dalam pakej pelancongan, ditetapkan oleh organisasi atau institusi dan ditetapkan secara persendirian. Dapatan kajian ini menyumbang kepada disiplin akademik khususnya geografi pelancongan serta pembuat dasar seperti pihak kerajaan ataupun pihak pengusaha pelancongan. Oleh itu, kajian berkaitan kesanggupan untuk membayar ini penting untuk pihak pemegang taruh merangka strategi dan dasar berkenaan dengan kadar bayaran bagi memastikan pelancong berpuas hati dengan nilai bayaran yang dikenakan.

Kata Kunci : Kesanggupan Untuk Membayar, Pelancong, Ruang Keliaran

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

ABSTRACT

WILLINGNESS TO PAY AMONG DOMESTIC TOURISTS IN THE TOURISM DESTINATION OF KUNDASANG-RANAU, SABAH

One of the concepts associated with tourism is willingness to pay (WTP). This study focuses on the willingness to pay in the tourist destination of Kundasang-Ranau, Sabah. There are four research objectives in this study, namely (i) identifying the categories and criteria for fee payments imposed on tourists, (ii) examining the amount of fee payment and its relationship with tourists' willingness to pay (WTP), (iii) examine the relationship between respondents' level of satisfaction with fee payment rates and selected demographic profiles (gender, age, education and total income), and (iv) study the relationship between willingness to pay (WTP) and wildness space and the factors that influence it. This study uses a mixed method research approach with a survey and case study approach as data collection. A total of 292 respondents, who are domestic tourists visiting the Kundasang-Ranau tourist destination answered the questionnaire in this study while nine domestic tourists were used as informants. The data obtained was then analyzed using frequency analysis, t-test analysis, anova analysis, and representative circle analysis using the IBM SPSS and ArcMap software. The results of the study show that there are three categories of fees charged at the Kundasang-Ranau tourist destination, namely entrance fees, service fees, and activity fees. Based on the amount of fees charged, 52.1% of respondents stated that they were willing to pay. The findings of the study also show that 62.0% of tourists are satisfied with the fee rate that has been set by the tourism operator. There is a significant difference for all the analysis of the relationship between the level of satisfaction of the respondents and the selected demographic profile. The wilderness space for domestic tourists in the Kundasang-Ranau tourist destination is divided into three categories, which are set in a tour package, set by an organization or institution, and set privately. The findings of this study will contribute to academic disciplines, especially tourism geography, as well as policy makers, such as the government or tourism operators. Therefore, this study related to willingness to pay is important for stakeholders to formulate strategies and policies regarding payment rates to ensure tourists are satisfied with the amount of payment charged.

Keywords : Willingness To Pay, Tourists, Roaming Spaces

SENARAI KANDUNGAN

	Halaman
TAJUK	i
PENGAKUAN	ii
PENGESAHAN	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
ABSTRACT	vi
SENARAI KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI RAJAH	xviii
SENARAI FOTO	xx
SENARAI SINGKATAN	xxii
SENARAI LAMPIRAN	xxiv

BAB 1 : PENDAHULUAN

1.1	Pengenalan	1
1.2	Latarbelakang Kajian	1
1.3	Permasalahan Kajian	7
1.4	Persoalan Kajian	8
1.5	Matlamat dan Objektif Kajian	8
1.6	Skop Kajian	9
	1.6.1 Isu Kajian	9
	1.6.2 Lokasi Kajian	10
	1.6.3 Responden Kajian	10
	1.6.4 Tempoh Masa Kajian	10
1.7	Kawasan Kajian	11
	1.7.1 Ciri-Ciri Lokasi Geografi	11
	1.7.2 Ciri-Ciri Persekitaran Fizikal	12
	1.7.3 Ciri-Ciri Persekitaran Manusia	13
1.8	Konsep Utama Kajian	15
	1.8.1 Pelancongan	15
	1.8.2 Pelancong	16

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

1.8.3 Kesanggupan Untuk Membayar 17
1.8.4 Ruang Keliaran 18
1.9 Definisi Operasional Kajian 19
1.10 Kepentingan Kajian 20
1.10 1.10.1 Aspek Metodologi 20
1.10.2 Aspek Empirikal 21
1.10.3 Aspek Praktikal 21
1.11 Organisasi Bab Dalam Tesis 22
1.12 Kesimpulan 24

BAB 2 : TINJAUAN SOROTAN LITERATUR

2.1 Pengenalan 25
2.2 Konsep dan Elemen Geografi Dalam Kesanggupan Untuk Membayar dan Pelancongan 25
2.3 Latar Belakang Teori dan Model 29
2.3.1 Model *Four Factor* dalam Kesanggupan Untuk Membayar 29
2.3.2 Model Konseptual Kesanggupan Untuk Membayar dalam Pelancongan 31
2.3.3 Model Konseptual Tingkah Laku Pelancong dalam Pelancongan 34
2.4 Perkembangan Kesanggupan Untuk Membayar (WTP) dalam Pelancongan 38
2.4.1 Perkembangan di Peringkat Antarabangsa 38
2.4.2 Perkembangan di Peringkat Malaysia 40
2.4.3 Perkembangan di Peringkat Negeri Sabah 42
2.4.4 Perkembangan di Peringkat Kundasang-Ranau, Sabah 43
2.5 Sorotan Kajian Lepas 46
2.5 2.5.1 Kajian Lepas Berkaitan dengan Kesanggupan Untuk Membayar dalam Pelancongan di Peringkat Antarabangsa 46

UMS UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

	2.5.2	Kajian Lepas Berkaitan dengan Kesanggupan Untuk Membayar dalam Pelancongan di Peringkat Kebangsaan	60
	2.5.3	Kajian Lepas Berkaitan dengan Kesanggupan Untuk Membayar dalam Pelancongan di Peringkat Negeri Sabah	63
	2.5.4	Faktor-Faktor yang Mempengaruhi Kesanggupan Untuk Membayar	64
2.6	Lompang Kajian		66
	2.6.1	Metodologi	66
	2.6.2	Praktikal	66
	2.6.3	Empirikal	66
2.7	Kerangka Konseptual Kajian		67
2.8	Kesimpulan		69

BAB 3 : METODOLOGI KAJIAN

3.1	Pengenalan		70
3.2	Reka Bentuk Kajian		70
3.3	Pendekatan Kajian		71
3.4	Kaedah Penyelidikan		72
3.5	Instrumen Kajian		73
	3.5.1	Borang Soal Selidik	73
	3.5.2	Borang Panduan Temu Bual	74
3.6	Kajian Rintis		75
3.7	Ujian Kebolehpercayaan		76
3.8	Populasi dan Persampelan		76
	3.8.1	Populasi Kajian	76
	3.8.2	Sampel Kajian	77
	3.8.3	Teknik Persampelan	78
	3.8.4	Saiz Sampel	78
3.9	Teknik Pengumpulan Data		79
	3.9.1	3.9.1 Data Primer	80

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

3.9.2 3.9.2 Data Sekunder 81
3.10 Teknik Analisis dan Persembahan Data 83
3.10.1 Teknik Analisis Data 83
3.10.2 Teknik Persembahan Data 85
3.11 Carta Alir Metodologi Kajian 86
3.12 Kesimpulan 88

BAB 4 : KATEGORI DAN KRITERIA BAYARAN YURAN DI DESTINASI PELANCONGAN TERPILIH DI KUNDASANG-RANAU, SABAH

4.1 Pengenalan 89
4.2 Profil Demografik Responden 90
4.2.1 Jantina Responden 90
4.2.2 Umur Responden 91
4.2.3 Status Perkahwinan Responden 92
4.2.4 Tahap Pendidikan Responden 91
4.2.5 Pekerjaan Responden 93
4.2.6 Jumlah Pendapatan Responden 94
4.3 Profil dan Ciri-Ciri Kunjungan Responden 95
4.3.1 Jenis Kunjungan Responden 95
4.3.2 Tujuan Utama Responden ke Destinasi Pelancongan yang Dikunjungi 97
4.3.3 Cara Pengurusan Kunjungan Responden 98
4.3.4 Sumber Maklumat Tentang Destinasi Pelancongan yang Dikunjungi 99
4.3.5 Mod Pengangkutan yang Digunakan oleh Responden ke Destinasi Pelancongan 100
4.3.6 Jenis Penginapan yang Digunakan Oleh Responden di Destinasi Pelancongan 101
4.3.7 Anggaran Bajet yang Diperuntukkan Oleh Responden Untuk Berkunjung ke Destinasi Pelancongan 102

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

4.4 Kategori Dan Kriteria Bayaran Yuran Yang Dikenakan Kepada Responden Di Destinasi Pelancongan Terpilih Di Kundasang-Ranau, Sabah 103

4.4.1 Nilai Bayaran Yuran Yang Dikenakan Kepada Responden Di Destinasi Pelancongan 106

4.4.2 Rumusan Berkaitan Bayaran Yuran Masuk, Bayaran Yuran Aktiviti dan Bayaran Yuran Perkhidmatan di Destinasi Pelancongan Kundasang-Ranau, Sabah 129

4.4.3 Pendapat Responden Berkenaan Kadar Yuran Yang Dikenakan Kepada Pengunjung Destinasi Pelancongan 129

4.4.4 Cadangan Untuk Kadar Yuran Yang Dikenakan Kepada Pengunjung Destinasi Pelancongan 131

4.5 Kesimpulan 133

BAB 5 : JUMLAH BAYARAN YURAN DAN KAITANNYA DENGAN KESANGGUPAN UNTUK MEMBAYAR (WTP) PELANCONG YANG MENGUNJUNGI DESTINASI PELANCONGAN TERPILIH DI KUNDASANG-RANAU, SABAH 134

5.1 Pengenalan 134

5.2 Kesanggupan Responden Untuk Membayar Di Destinasi Pelancongan 135

5.3.1 Alasan Responden kerana Sanggup untuk Membayar 136

5.3.2 Alasan Responden kerana Tidak Sanggup untuk Membayar 139

5.3 Tahap Kepuasan Responden Berkenaan Kadar Bayaran Di Destinasi Pelancongan 140

5.2.1 Alasan Responden Berkenaan Tahap Kepuasan berkenaan Kadar Bayaran di Destinasi Pelancongan 142

5.4 Perkaitan Tahap Kepuasan Responden Terhadap Bayaran Yuran Dengan Profil Demografik Terpilih (Jantina, Umur,

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Pendidikan Dan Jumlah Pendapatan) Pelancong Yang Berkunjung Ke Destinasi Pelancongan Terpilih Di Kundasang-Ranau, Sabah
5.4.1 Hubung Kait Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran Dengan Profil Terpilih Pelancong Di Kundasang-Ranau, Sabah 144
5.5 Kesimpulan 155

BAB 6 : PERKAITAN KESANGGUPAN UNTUK MEMBAYAR DENGAN RUANG KELIARAN PELANCONG SERTA FAKTOR-FAKTOR YANG MEMPENGARUHINYA
6.1 Pengenalan 157
6.2 Status Perjalanan Responden Ke Destinasi Pelancongan 157
6.2.1 Perkaitan Kadar Bayaran Yuran Mempengaruhi Hala Tuju Perjalanan Responden 158
6.2.3 Kriteria Utama Yang Diambil Kira Oleh Responden Dalam Memilih Destinasi Pelancongan 159
6.3 Status Perjalanan Responden Ke Destinasi Pelancongan Dan Ruang Lokasi Pergerakan 161
6.3.1 Perjalanan Responden yang Ditentukan Oleh Pakej Pelancongan 162
6.3.2 Perjalanan Responden yang Ditentukan Oleh Organisasi atau Institusi 164
6.3.3 Perjalanan Responden yang Ditentukan Secara Persendirian 165
6.4 Kesimpulan 174

BAB 7 : RUMUSAN DAN PENUTUP
7.1 Pengenalan 175
7.2 Penemuan Kajian 175
7.2.1 Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di Destinasi Pelancongan Terpilih 176

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

	7.2.2	Jumlah Bayaran Yuran dan Kaitannya dengan Tahap Kepuasan Pelancong Berkaitan Dengan dengan Kadar Yuran Yang Dikenakan ketika Mengunjungi Destinasi Pelancongan Terpilih	177
	7.2.3	Perkaitan Tahap Kepuasan Responden Berkenaan Dengan Kadar Bayaran Yuran dengan Profil Demografik Terpilih (Jantina, Umur, Pendidikan dan Jumlah Pendapatan) di Destinasi Pelancongan Terpilih	178
	7.2.4	Perkaitan Kesanggupan Untuk Membayar (WTP) dengan Ruang Keliaran Pelancong serta Faktor-Faktor yang Mempengaruhinya	178
7.3	Implikasi Dasar		179
7.3	7.3.1	Menaiktaraf Kemudahan Dan Infrastruktur Asas yang Ditawarkan Di Destinasi Pelancongan	179
	7.3.2	Meningkatkan Kualiti Perkhidmatan yang Ditawarkan	180
	7.3.3	Menggalakkan Pihak Pemegang Taruh yang Terlibat dalam Sektor Pelancongan untuk Menawarkan Aktiviti Menarik kepada Pelancong	180
	7.3.4	Memperkasakan Penggunaan Perisian GIS dalam Seluruh Sektor Pelancongan	181
	7.3.5	Memperkenalkan Satu Dasar Penentuan Kadar Bayaran di Destinasi Pelancongan	172
7.4	Sumbangan Kajian		182
	7.4.1	Bidang Pelancongan	182
	7.4.2	Bidang Akademik	183
	7.4.3	Polisi dan Dasar Kerajaan	183
7.5	Cadangan Kajian Masa Hadapan		184
	7.5.1	Kajian Tahap Kepuasan Pelancong Berkaitan dengan Tahap Perkhidmatan yang Disediakan di Destinasi Pelancongan	184

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

	7.5.2	Kajian Kesanggupan Untuk Membayar (WTP) vs Kesanggupan Untuk Menerima (WTA) di Destinasi Pelancongan	185
	7.5.3	Kesanggupan Pelancong Antarabangsa Untuk Membayar di Destinasi Pelancongan di Kundasang-Ranau, Sabah	185
7.6	Limitasi Kajian		186
	7.6.1	Penularan Wabak COVID-19	186
7.7	Penutup		186

RUJUKAN 187

LAMPIRAN 208

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI JADUAL

			Halaman
Jadual 1.1	:	Lapan Negara yang Mencatatkan Jumlah Pelancong Antarabangsa Tertinggi ke Malaysia pada Tahun 2019	2
Jadual 1.2	:	Jumlah Pendapatan Pelancongan Mengikut dari Tahun 2015 sehingga Tahun 2019	3
Jadual 1.3	:	Jumlah Kedatangan Pelancong Antarabangsa dan Pelancong Domestik ke Sabah pada tahun 2016 sehingga 2020	4
Jadual 1.4	:	Definisi Operasional bagi Konsep Utama Kajian	19
Jadual 2.1	:	Sembilan Konsep Utama Yang Berkaitan dengan Tingkah Laku Pelancong	34
Jadual 3.1	:	Reka Bentuk Kajian	69
Jadual 3.2	:	Nilai Cronbach Alpha bagi Soalan Skala Likert dalam Soal Selidik	74
Jadual 3.3	:	Jumlah Ketibaan Pelancong ke Sabah	75
Jadual 3.4	:	Sampel Kajian	75
Jadual 3.5	:	Saiz Sampel yang Dipilih	77
Jadual 4.1	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di Destinasi Pelancongan	102
Jadual 4.2	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di Taman Negara Kinabalu	109
Jadual 4.3	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di *Desa Dairy Farm*	116

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Jadual 4.4	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di *Kundasang War Memorial*	117
Jadual 4.5	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di *Kundasang Selfie Garden*	111
Jadual 4.6	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di *Mesilou Cat Village*	119
Jadual 4.7	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di *Mesilou Highland Strawberry Farm*	120
Jadual 4.8	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di *Arnab Village* dan *Magical Garden*	122
Jadual 4.9	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yurandi Tagal Luanti	123
Jadual 4.10	:	Kategori dan Kriteria Bayaran Yuran di *Alpaca Club*	124
Jadual 4.11	:	Rumusan Kadar Bayaran Yuran di Destinasi Pelancongan Kundasang-Ranau, Sabah	125
Jadual 4.12	:	Pendapat Responden Berkenaan Kadar Yuran yang dikenakan kepada Pengunjung Destinasi Pelancongan Kundasang-Ranau, Sabah	128
Jadual 4.13	:	Cadangan Responden untuk Kadar Yuran yang dikenakan kepada Pengunjung Destinasi Pelancongan Kundasang-Ranau, Sabah	132
Jadual 5.1	:	Kesanggupan untuk Membayar di Destinasi Pelancongan	137
Jadual 5.2	:	Alasan Responden kerana Sanggup untuk Membayar	139
Jadual 5.3	:	Alasan Responden kerana Tidak Sanggup untuk Membayar	140

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Jadual 5.4	:	Tahap Kepuasan Responden Berkenaan Kadar Bayaran di Destinasi Pelancongan	142
Jadual 5.5	:	Alasan Responden berkenaan Tahap Kepuasan Kadar Bayaran di Destinasi Pelancongan	143
Jadual 5.6	:	Analisis Ujian t- bagi Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran dengan Jantina Responden di Kundasang-Ranau, Sabah	145
Jadual 5.7	:	Skor Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran berdasarkan Kumpulan Umur Responden yang Berkunjung ke Destinasi Pelancongan Terpilih Di Kundasang-Ranau, Sabah	146
Jadual 5.8	:	Ujian ANOVA Sehala Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran berdasarkan Kumpulan Umur Responden yang Berkunjung ke Destinasi Pelancongan Terpilih di Kundasang-Ranau, Sabah	146
Jadual 5.9	:	Ujian Post Hoc	147
Jadual 5.10	:	Skor Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran Berdasarkan Tahap Pendidikan Responden yang Berkunjung ke Destinasi Pelancongan Terpilih di Kundasang-Ranau, Sabah	149
Jadual 5.11	:	Ujian ANOVA Sehala Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran Berdasarkan Tahap Pendidikan Responden yang Berkunjung ke Destinasi Pelancongan Terpilih di Kundasang-Ranau, Sabah	150
Jadual 5.12	:	Skor Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran Berdasarkan Jumlah Pendapatan	151

UMS UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

		Responden yang Berkunjung ke Destinasi Pelancongan Terpilih di Kundasang-Ranau, Sabah	
Jadual 5.13	:	Ujian ANOVA Sehala Tahap Kepuasan Responden Terhadap Kadar Bayaran Yuran Berdasarkan Jumlah Pendapatan Responden yang Berkunjung ke Destinasi Pelancongan Terpilih di Kundasang-Ranau, Sabah	151
Jadual 5.14	:	Ujian Post Hoc	152
Jadual 6.1	:	Status Perjalanan Responden	156
Jadual 6.2	:	Perkaitan Kadar Bayaran Yuran dengan Hala Tuju Perjalanan Responden	156
Jadual 6.3	:	Kriteria Utama yang Diambil Kira oleh Responden dalam Memilih Destinasi Pelancongan	159
Jadual 6.4	:	Perjalanan Responden yang Ditentukan Oleh Pakej Pelancongan	160
Jadual 6.5	:	Perjalanan Responden yang Ditentukan oleh Organisasi Atau Institusi	162
Jadual 6.6	:	Perjalanan Responden yang Ditentukan Secara Persendirian	163

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI RAJAH

			Halaman
Rajah 1.1	:	Lima Negeri Asal Pelancong Tertinggi yang Berkunjung ke Sabah pada Tahun 2020	5
Rajah 1.2	:	Kawasan Kajian	11
Rajah 1.3	:	Organisasi Bab Dalam Tesis	22
Rajah 2.1	:	Tiga Konsep Utama yang Perlu Diambil Kira Apabila Mengkaji Berkaitan Dengan Geografi dan Pelancongan	25
Rajah 2.2	:	Tiga Komponen dalam Geografi Pelancongan	26
Rajah 2.3	:	Model *Four Factor* dalam Kesanggupan Untuk Membayar	28
Rajah 2.4	:	Model Konseptual Kesanggupan Untuk Membayar dalam Pelancongan	30
Rajah 2.5	:	Model Konseptual Tingkah Laku Pelancong dalam Pelancongan	33
Rajah 2.6	:	Kerangka Konseptual Kajian	66
Rajah 3.1	:	*Embedded Design*	84
Rajah 3.2	:	Carta Alir Penyelidikan	87
Rajah 4.1	:	Jantina Responden	88
Rajah 4.2	:	Status Perkahwinan Responden	89
Rajah 4.3	:	Umur Responden	90
Rajah 4.4	:	Tahap Pendidikan Responden	91
Rajah 4.5	:	Pekerjaan Responden	92
Rajah 4.6	:	Jumlah Pendapatan Responden	93

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Rajah 4.7	:	Jenis Kunjungan Responden	94
Rajah 4.8	:	Tujuan Utama Responden ke Destinasi Pelancongan yang Dikunjungi	95
Rajah 4.9	:	Cara Pengurusan Kunjungan Responden	96
Rajah 4.10	:	Sumber Maklumat Tentang Destinasi Pelancongan yang Dikunjungi	97
Rajah 4.11	:	Mod Pengangkutan yang Digunakan oleh Responden ke Destinasi Pelancongan	99
Rajah 4.12	:	Jenis Penginapan yang Digunakan di Destinasi Pelancongan	100
Rajah 4.13	:	Anggaran Bajet yang Diperuntukkan oleh Responden Untuk Berkunjung ke Destinasi Pelancongan	101
Rajah 6.1	:	Ruang Keliaran Pelancong yang Ditentukan oleh Pakej Pelancongan	160
Rajah 6.2	:	Ruang Keliaran Pelancong yang Ditentukan Oleh Organisasi	162
Rajah 6.3	:	Ruang Keliaran Pelancong yang Ditentukan Secara Persendirian	168

UMS UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI FOTO

			Halaman
Foto 1.1	:	Imej Gunung Kinabalu dari pekan Kundasang	13
Foto 1.2	:	D'Izz Homestay Kundasang	14
Foto 1.3	:	Pasar sayur Kundasang	14
Foto 2.1	:	Bayaran Yuran Masuk ke *Mandalipau White Water View & Fish Pond*	41
Foto 2.2	:	Senarai Bayaran Yuran yang Dikenakan ketika Berkunjung ke PMVCS	42
Foto 2.3	:	*Desa Dairy Farm Kundasang*	43
Foto 2.4	:	*Alpaca Club, Kundasang*	44
Foto 2.5	:	Yuran Masuk ke *Kundasang War Memorial*	45
Foto 4.1	:	*Mt. Kinabalu Lemaing Hostel* (a)	104
Foto 4.2	:	*Mt. Kinabalu Lemaing Hostel* (b)	104
Foto 4.3	:	*Mt. Kinabalu Lemaing Hostel* (a)	105
Foto 4.4	:	*Mt. Kinabalu Lemaing Hostel* (b)	105
Foto 4.5	:	Tentatif Pendakian Gunung Kinabalu oleh Taman-Taman Sabah	105
Foto 4.6	:	*Rajah Lodge*	106
Foto 4.7	:	*Kinabalu Lodge*	106
Foto 4.8	:	*Garden Lodge*	107
Foto 4.9	:	*Summit Lodge*	107
Foto .10	:	*Peak Lodge*	107
Foto 4.11	:	*Nepenthes Villa*	107

UMS UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Foto 4.12	:	*Contoh sijil first class*	108
Foto 4.13	:	Kadar Bayaran Yuran di *Desa Dairy Farm*	115
Foto 4.14	:	Slot Masa untuk Mengunjungi *Desa Dairy Farm*	116
Foto 4.15	:	Tiket Masuk ke *Kundasang War Memorial*	117
Foto 4.16	:	Kaunter Tiket di *Kundasang Selfie Garden*	118
Foto 4.17	:	Aktiviti di *Kundasang Selfie Corner* (a)	119
Foto 4.18	:	Aktiviti di *Kundasang Selfie Corner* (b)	119
Foto 4.19	:	Signboard ke *Mesilou Cat Village*	120
Foto 4.20	:	Signboard Selamat Datang ke *Mesilou Highland Strawberry Farm*	121
Foto 4.21	:	Senarai Harga Bayaran Yuran, Bayaran Aktiviti dan Bayaran Perkhidmatan di Tagal Luanti	123
Foto 4.22	:	Harga Tiket Masuk	124
Foto 6.1	:	Tempahan Secara Dalam Talian untuk Tiket Masuk ke *Desa Dairy Farm*	164
Foto 6.2	:	Perkhidmatan Penginapan di Kundasang-Ranau yang Berdaftar di Bawah *Agoda.com*	164
Foto 6.3	:	*Signboard* yang Menunjukkan Lokasi Pelancongan yang Berada di Kawasan yang Sama dengan *Arnab Village*	170

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH